



SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060308

DOM
2024-10-25
Stockholm

Mål nr
M 12824-23

Sid 1 (10)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-09-25 i mål nr M 1189-23,
se bilaga A

PARTER

Klagande

1. H.A.

2. M.A.

3. M.K-U

4. J.L.

5. M.L.

6. L.L.

7. J.Z.

8. F.L.

9. Å.L.

10. C.N.

11. G.S.N.

12. L.N.

Dok.Id 2111823

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 08:00–16:30

13. C.S.

14. N.T.

15. H.S.

16. P.S.

17. H.SV.

18. M.S.

19. A.V.K.

Motpart

1. Miljö- och byggnämnden i Region Gotland
2. Gnisvärd Fastigheter Gotland AB,

SAKEN

Föreläggande att vidta åtgärder angående buller från padelbanor på fastigheten X i Region Gotland

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnämnden i Region Gotlands beslut den 13 januari 2022, MBNV-2021-1982, och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt behandling.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H.A., M.A., M.K-U,

J.L., M.L., L.L., J.Z.,

F.L., Å.L., C.N., G.S.N., L.N., C.S., N.T., H.S.,

P.S., H.SV., M.S. och A.V.K.

(H.A. m.fl.) har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens avgörande i den del det baseras på Naturvårds-verkets vägledning för idrottsplatser och till följd av ändringen besluta om ett före-läggande. H.A. m.fl. har i andra hand yrkat att padelbanorna ska nedmonteras, alternativt byggas in i en ljudisolerad hall, och i tredje hand att ljuddämpande åtgärder enligt följande ska vidtas.

Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller ska gälla och dess aktuella gränsvärden för buller följas. Det innebär att:

- Samtliga dagar under semesterperioden 15 juni – 31 augusti ska räknas som helg.
- Gränsvärden för industribuller helgtid gäller för samtliga närliggande fastigheter och överskrids inte i något väderstreck.
- Nedsättning av gränsvärden med 5 dBA för särskilt störningsframkallande ljudkaraktär ska tillämpas.
- Ljudnivåerna inte bör överstiga 45 dBA dagtid, och inte 40 dBA efter kl. 18.00.
- Gränsvärdena behöver bekräftas med mätningar.

Tills ljudnivån är åtgärdad med ljuddämpande åtgärder som leder till att gränsvärdena ej överskrids så ska banorna vara stängda. Efter erforderlig ljuddämpning begränsas öppettiderna till kl. 10.00–17.00 på grund av kringboendes behov av att del av dygnets ljusa timmar kunna vistas ostört ute på sin tomt.

Miljö- och byggnämnden i Region Gotland har hänvisat till sitt tidigare beslut och i övrigt avstått från att yttra sig.

Gnisvärd Fastigheter Gotland AB har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

H.A. m.fl. har anfört i huvudsak följande.

Mark- och miljödomstolen har begränsat sig till en rättslig prövning. I domen diskuteras inte utveckling av rättspraxis i den högaktuella frågan om buller från padelbanor. Det finns fler anledningar att begränsa speltiderna och öka bullerskyddet än vad underinstanserna tagit hänsyn till. Vid prövningen behöver beaktas de synnerliga skäl som de lagt fram om varför vägledningen om buller från idrottsplatser inte ger tillräckligt skydd för de boende kring padelbanorna. Domstolen har inte heller prövat rimligheten i att en verksamhet av det här slaget över huvud taget ska förekomma i den nu aktuella typen av bebyggelse.

Naturvårdsverkets vägledning för buller från idrottsplatser är inte anpassad för padelbanor. Att en verksamhet kategoriseras som idrott innebär inte att den alltid kan utföras i närheten av bostäder. Om folkhälsan är högsta prioritet så finns det mindre störande alternativ än padel. Att verksamheten är belägen i ett tyst fritidshusområde kan inte vara ett argument för att tillåta buller. Bedömningen av störning enligt den generella framtagna vägledningen för buller från idrottsplatser stämmer inte med deras upplevelse av störning från padelverksamheten. Det är problematiskt att deras uppgifter om att padelverksamheten utgör en kraftig störning inte godtas som bevis för att så är fallet. Om det råder någon tvekan om störningen bör saken utredas vidare.

Avsaknaden av riktvärden för buller från idrottsplatser gör inte bullermätningar meningslösa. Mätningar skulle i stället kunna visa att det finns ett behov av riktvärden. Vidare skulle Naturvårdsverket kunna uppdatera sin vägledning på erforderligt sätt och slå fast att vägledningen om industri- och annat verksamhetsbuller med sina tydliga mätbara gränsvärden bör tillämpas i fall som dessa. Resultatet från beräkningarna respektive mätningarna uppvisar en diskrepans på minst 10 dB. Då beräkningsmodellen inte är korrekt kalibrerad kan den inte ligga till grund för att bedöma bullret

från verksamheten. Bedömningen måste baseras på mätningar och på de närboendes upplevelse av bullret.

För det fall att verksamheten tillåts på platsen bör den byggas in i en ljudisolerad hall eller så bör skyddsåtgärderna innebära att gränsvärdena för industribuller helgtid inte överskrids (varvid en nedsättning av gränsvärdena med 5 dBA för särskilt störningsframkallande ljudkaraktär ska tillämpas), att samtliga dagar under perioden 15 juni – 31 augusti räknas som helg och att öppettiderna begränsas till kl. 10.00–17.00 samt att gränsvärdena bekräftas med mätningar.

H.A. m.fl. har bl.a. gett in handlingar som rör buller och bullerskärmar till stöd för sin talan.

Gnisvärd Fastigheter Gotland AB har anfört i huvudsak följande.

Padel är en idrott och Svenska Padelförbundet är medlem i Riksidrottsförbundet. Enligt Naturvårdsverket är idrottsutövning viktig för folkhälsan. Likaså är det viktigt att idrottsplatser och grannar kan samexistera. Padelverksamheten är inte belägen i ett tätbebyggt område utan i ett område bestående i huvudsak av fritidsbostäder, åkrar och skogspartier. Bolagets representanter har själva bott och verkat i Gnisvärd i över 60 år och medverkat till områdets utveckling. Flera boende i närheten av padelbanorna har uttryckt en positiv inställning till verksamheten.

Bolaget har beviljats bygglov för en idrottsplats bestående av padelbanor. Att därefter inte få utöva den tilltänkta verksamheten innebär en rättsosäkerhet. Nedmontering av padelbanorna skulle innebära stora ekonomiska förluster för bolaget.

Bolaget har ingen kontroll över padelspelarnas medelålder men kan konstatera att både barn, ungdomar och vuxna har roligt vid spel. Det rör sig inte heller om en sådan kommersiell verksamhet som klagandena påstår; det finns t.ex. ingen plats för publik runt banorna.

Den akustiska utredningen är genomförd av en opartisk ljudkonsult. Akustikutredningen innehåller inga egna värderingar utan refererar till gällande vägledning och vedertagna beräkningsmodeller. Eftersom det saknas riktvärden för vilka ljudnivåer från idrottsplatser som anses acceptabla bedöms det inte vara meningsfullt att genomföra mätningar.

Till stöd för sin talan har bolaget gett in bl.a. yttrande från den akustikkonsult som genomfört bullerutredningen och bilder på uppförda bullerskärmar.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bullret från padelverksamheten utgör en olägenhet

I 9 kap 3 § miljöbalken anges att med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att med en sådan störning avses bland annat buller. Bedömningen ska utgå från vad människor i allmänhet anser är en olägenhet och ska inte baseras på en persons reaktion i det enskilda fallet. Dock ska hänsyn tas till personer som är något känsligare än normalt, t.ex. allergiker. Störningen ska även ha en viss varaktighet. (Se prop. 1997/98:45, del 2 s. 109.)

Bedömningen av om buller vid vissa nivåer är en olägenhet för människors hälsa behöver ske utifrån den typ av ljud som det är fråga om i det enskilda fallet. Naturvårdsverket har gett ut vägledningar för såväl industribuller som buller från idrottsplatser. Till skillnad från vägledningen för industribuller innehåller vägledningen om buller från idrottsplatser inga riktvärden. Naturvårdsverket anger därvid att riktvärdena för industribuller inte bör användas för buller från idrottsutövning utomhus eftersom ljud från idrottsplatser är mycket varierande till sin karaktär (både i ljudstyrka och varaktighet), att bedömningen i stället bör göras utifrån förutsättningarna på platsen (bland annat avstånd till bostäder och antal samtidiga användare av anläggningen), att behövliga åtgärder i första hand ska riktas in på de extra störande

ljuden (såsom smällar av bollar i konstruktionen och högtalarutrop) samt att det bör finnas en högre acceptans för rop, skratt, applåder och andra ljud från människor. I vägledningen anges padelbanor som ett exempel på när särskilt störningsframkallande ljud från idrottsplatser kan medföra en olägenhet även om antalet användare är lågt. De återkommande smällarna från spelet gör att även en enstaka bana kan komma att bedömas vara i gul eller orange zon om avståndet till bostäder är kort.

Mark- och miljööverdomstolen har tidigare uttalat att även om det sällan är lämpligt att relatera bedömningen av om buller från idrottsplatser utgör en olägenhet för människors hälsa till sifferfatta riktvärden, kan riktvärdena för industri- och verksamhetsbuller ha betydelse som utgångspunkt för bedömningen i vissa fall. Det kan t.ex. vara aktuellt vid buller från teknisk utrustning såsom återkommande högtalarutrop eller musik, och vid större idrottsanläggningar som även ger buller från andra källor än idrottsutövandet i sig. (Se bland annat rättsfallet MÖD 2020:49.)

H.A. m.fl. har under handläggningen i underinstanserna hänvisat till en studie (V.A. m.fl., *Buller från padelbanor utomhus, En jämförelse mellan padel och tennis*, kandidatuppsats vid Chalmers tekniska högskola, 2021) som visar att padelspel på utomhusbanor uppvisar ett ljudmönster som upplevs som betydligt mer störande än tennis vad gäller ljudnivå, intensitet och oregelbundenhet. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att den nämnda rapporten även visar att buller från padelverksamhet nästan helt domineras av höga ljudtoppar.

Sammantaget anser Mark- och miljööverdomstolen att det står klart att ljudet från padelbanor skiljer sig från annan idrottsverksamhet genom att i mindre utsträckning variera i styrka, frekvens och varaktighet och i stället präglas av återkommande höga ljudtoppar. Det bör därför vara möjligt att genomföra tillförlitliga ljudmätningar eller beräkningar av det strukturella ljudet från padelbanor. Eftersom det är fråga om frekventa och höga strukturella ljud anser Mark- och miljööverdomstolen också att de riktvärden som finns för industri- och annat verksamhetsbuller i viss mån kan användas som en indikator vid bedömningen av omfattningen av störningen, verksamhetens tillåtlighet samt vilka åtgärder som är miljömässigt motiverade och rimliga för att begränsa störningen. De riktvärden från industri- och annat verksamhetsbuller som

används som utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder uppgår därvid till 50 dBA dagtid och 45 dBA kvällstid liksom lördag, söndag och helgdag. I de fall bullret, såsom i detta fall, karakteriseras av ofta återkommande impulser eller tydligt hörbara tonkomponenter bör värdena sänkas med 5 dBA.

Bolaget har redovisat bullermätningar under padelospel vid två fastigheter väster om och söder om padelbanorna. Därutöver har nämnden mätt buller vid en fastighet sydost om banorna. Samtliga mätningar beskrivs som indikativa. Bullret vid den närmaste bostaden uppmättes till 42–47 dBA som ekvivalent ljudnivå och 55–68 dBA som maximal bullernivå. Utredningen innehåller även beräkningar av bullerspridning med och utan tekniska åtgärder i form av bullerskärmar vid de bostadshus som är belägna närmast padelbanorna. Enligt beräkningarna förväntas de bullerskärmar som sedan har uppförts längs padelbanornas långsidor dämpa bullret med 6–8 dBA vid närmaste bostad västerut och med 2–3 dBA vid närmaste bostad mot sydost.

Utöver det strukturella ljudet tillkommer skrik och prat från spelare. När det gäller den typen av buller är det, enligt Mark- och miljööverdomstolens mening, inte lämpligt att relatera till specifika ljudnivåer. Sådana ljudnivåer är mer oförutsägbara än det strukturella bullret och den upplevda störningen är sannolikt inte jämförbar med strukturellt buller vid samma ljudnivå. Här behöver en avvägning ske mellan den större acceptans som behöver finnas för rop, skratt, applåder och andra ljud från människor och den omständigheten att det nu är fråga om en ny anläggning (jfr Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 30 juni 2022 i mål nr P 6338-21).

Sammantaget anser Mark- och miljööverdomstolen, i likhet med underinstanserna, att det är tillräckligt utrett att bullret från padelverksamheten utgör en olägenhet för de närboendes hälsa i den mening som avses i 9 kap. 3 § miljöbalken.

Det saknas tillräcklig utredning för att ta ställning till verksamhetens tillåtlighet eller bullerbegränsande åtgärder

Av 2 kap. 3 § miljöbalken framgår att en verksamhetsutövare, så snart det finns skäl att anta att en verksamhet kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller

miljön, ska utföra de skyddsåtgärder m.m. som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att sådana olägenheter uppstår. Dessa krav gäller enligt 2 kap. 7 § miljöbalken i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid bedömningen ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

För att avgöra om en verksamhet kan tillåtas eller vilka försiktighetsåtgärder som kan bli aktuella behöver omfattningen av störningen utredas närmare. Först när störningens omfattning är utredd är det möjligt att ta ställning till rimligheten av olika åtgärder utifrån deras kostnad och bullerreducerande verkan. Mark- och miljööverdomstolen anser att det, mot bakgrund av karaktären på ljudet från padelbanor, finns skäl att ställa relativt höga krav på bullerutredningen. Eftersom ljudet från padelbanorna förväntas vara mer förutsägbart än vid idrottsplatser i allmänhet bör det som ovan nämnts vara möjligt att genomföra tillförlitliga mätningar av det buller som banorna alstrar.

I detta fall har det inte skett några utförliga bullermätningar och de som har genomförts stöder inte heller antagandet att bullret sprids i mindre omfattning från padelbanornas kortsidor. Betydelsen av en enstaka mätning ska inte överdrivas, men det ger ändå skäl att ifrågasätta om det antagande som har gjorts om hur mycket bullerspridning från banornas kortsidor dämpas är korrekt. Därutöver saknas det en tillförlitlig utredning av olika tekniska begränsningar av bullret, till exempel i form av olika avskärmande åtgärder såväl omkring som ovan banorna (Naturvårdsverket nämner i sin vägledning om buller från idrottsplatser att det exempelvis vid padelbanor kan finnas skäl att överväga skärmtak) samt konkreta uppgifter om kostnaderna för att vidta olika bullerdämpande åtgärder. Av instansordningsskäl bör en sådan utredning ske hos nämnden i första hand.

Vid bedömningen av om verksamheten kan tillåtas på platsen och, om så är fallet, vilka bullerdämpande åtgärder som är aktuella behöver också en avvägning ske mellan verksamhetsutövarens intresse av att bedriva sin verksamhet och den omständigheten att verksamheten bedrivs under sommaren då de närboende har ett särskilt starkt intresse av vila och återhämtning.

Sammanfattningsvis finner Mark- och miljööverdomstolen att padelverksamheten utgör en olägenhet för de närboende. Utredningen i målet är dock inte tillräcklig för att möjliggöra en relevant bedömning av omfattningen av bullerstörningarna, om padelverksamheten kan tillåtas på platsen och vilka försiktighetsmått eller andra åtgärder som kan krävas för att begränsa störningarna. Ärendet ska därför återförvisas till nämnden för fortsatt behandling.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Vibeke Sylten, hovrättsrådet Petra Bergman och tekniska rådet Torbjörn Johansson samt tf. hovrättsassessorn Anna Lundgren, referent.

Föredragande har varit Anna Mirzadeh-Cederlund.



NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-09-25
meddelad i
Nacka

Mål nr M 1189-23

PARTER

Klagande

1. H.A.,
2. M.A.,
3. F.L.,
4. M.K-U,
5. J.L.,
6. M.L.,
7. L.L.,
8. Å.L.,
9. C.N.,
10. L.N.,
11. G.S.N.,
12. C.S.,
13. H.S.,
14. P.S.,
15. H.SV.,
16. M.S.,
17. N.T.,
18. A.V.K.,
19. J.Z.,

Dok.Id 825051

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

Motparter

1. Gnisvärd Fastigheter Gotland AB,
2. Miljö- och byggnämnden, Region Gotland,

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gotlands läns beslut 2023-01-26 i ärende nr 505-560-2022, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att vidta åtgärder angående buller från padelbanor på fastigheten X i Region Gotland

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar underinstansernas beslut endast på så sätt att om Gnisvärd Fastigheter Gotland AB väljer att uppföra bullerskärmar med motsvarande dämpningseffekt som anges i bolagets bullerutredning mot boende åt både väster och öster om padelbanorna på X kan speltiden utökas till kl. 08.00–20.00 på vardagar och kl. 09.00–19.00 på lördagar och helgdagar.

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden vid Region Gotland (nämnden) beslutade den 13 januari 2022 att förelägga Gnisvärd Fastigheter Gotland AB (bolaget) att begränsa tiden för padelspel vid Gnisvärd padel till mellan kl. 10.00–18.00 dagligen. Enligt föreläggandet får banorna inte användas för spel utanför dessa tider och belysningen på banorna ska då vara släckt. Av föreläggandet framgår dock att om bolaget väljer att uppföra bullerskärm mot boende åt både väster och öster om padelbanorna kan tiden utökas till kl. 09.00–19.00 dagligen. Nämnden beslutade vidare att föreläggandet skulle gälla omedelbart.

Nämndens beslut överklagades av bolaget och närboende till Länsstyrelsen i Gotlands län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen beslutade att ändra nämndens beslut endast på så sätt att öppettider tillåts mellan kl. 08:00–21:00 dagligen om bullerskärmar av sådan typ eller med motsvarande dämpningseffekt som anges i bolagets bullerutredning uppförs mot boende i väster och öster. De närboende har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

H.A., M.A., F.L., M.K-U, J.L., M.L., L.L., Å.L., C.N., L.N., G.S.N., C.S., H.S., P.S., H.SV., M.S., N.T., A.V.K. och J.Z. (klagandena) har i första hand yrkat att kraven på bolagets padelverksamhet avseende buller ska följa de krav som gäller för industriell verksamhet och att semesterperioden därmed ska betraktas på samma sätt som helger. Klagandena har i andra hand yrkat att speltiden för bolagets padelverksamhet ska begränsas till kl. 10.00–16.00 under perioden maj–augusti. Till stöd för sin talan har klagandena i huvudsak fört fram följande.

Bullerdämpande åtgärder behöver vara av den art att Naturvårdsverkets riktvärde för ekvivalent ljudnivå för industribuller uppnås utomhus på samtliga fastigheter i

närområdet. Sänkningen av riktvärdena på 5 dB vid särskilt störningsframkallande och återkommande impulser ska tillämpas. Detta motsvarar en ekvivalent ljudnivå på 45 dBA dagtid under normala arbetsdagar och 40 dBA under kvällar och helger, där semesterperioden 15 juni–15 augusti är att jämföras med helg, samt 35 dBA nattetid. Ljudets toppvärden ska inte överstiga 50 dBA vid något tillfälle på fastigheterna i närområdet. Den ljudutredning som finns i ärendet är utförd av en konsult som anlåtts av bolaget och den utredningen kan därför inte ensamt användas som expertutlåtande. En akustisk utredning som bygger på faktiska förhållanden och mätningar på plats bör utföras i stället för den befintliga utredningen som bygger på grova uppskattningar baserade på generella modeller för bullerskydd. Den befintliga ljudutredningen redovisar heller ingen lösning för bullerproblemet söderut trots höga uppmätta ljud.

Naturvårdsverkets vägledning om buller från idrottsplatser bör inte användas vid bedömning av bullerstörningar från padelbanor. Naturvårdsverkets vägledning är framtagen för ideell ungdomsidrott (typiskt sett fotboll). När det gäller padel spel verkar den dock inte baseras på några aktuella studier, och den tar inte hänsyn till ljudbilden i padel spel med det mycket kraftiga impulsljudet från racketsmällarna. En studie från Chalmers visar att padel spel på utomhusbanor uppvisar ett ljudmönster som upplevs som betydligt mer störande än tennis vad gäller ljudnivå, intensitet och oregelbundenhet. Vid kontakt med Naturvårdsverket sommaren 2021, gällande just vägledningen, svarade Naturvårdsverket att ”vägledningen om buller från idrottsplatser är relativt ny och det saknas ännu viss praxis om hur den bör tillämpas. Det kan därför finnas en osäkerhet i hur tillämpningen ska ske. Vi avser att göra en utvärdering av hur vägledningen tagits emot av tillsynsmyndigheterna och därefter se om det finns behov av revidering eller förtydliganden. Detta arbete har dock inte påbörjats ännu”.

Det allmänintresse för idrottsverksamhet som länsstyrelsen tagit hänsyn till i sitt beslut är överdrivet och motiverar inte en ändring av nämndens beslut. Gnisvärd är ett område med cykelbanor, promenadstråk, löpspår, flera olika idrottsaktiviteter vid stranden och tre andra padelbanor så nära som två kilometer bort. Det finns alltså

synnerligen goda möjligheter för allmänheten att utöva idrott nära bostaden även utan de omstridda padelbanorna.

Det har vidare inte tagits tillräcklig hänsyn till det psykiska lidande och de ekonomiska konsekvenser som de kringboende drabbas av. Enligt Folkhälsomyndigheten har konstant buller visat sig vara energikrävande för människan och långvarig exponering kan bl.a. påverka prestation och inlärning. Ljudstörningen från padelspel är mer oförutsägbart än de mer rytmiska och lägre ljuden från exempelvis en tennisbana. Just oförutsägbarhet är något som enligt teorin om bullers psykologiska inverkan gör ljudet mer störande för människan. Oförutsebarhet har också en tidsaspekt. Att utsättas för de irriterande ljuden från padelspel kl. 8.00–21.00 hela veckan innebär att aldrig kunna förutse hur en dag kan gestaltas utifrån störningsgrad vilket i sig är stressande. I och med utökade speltider kommer de ljumma utekvällarna att påverkas av intensivt padelspelande. Om vinden ligger på så hörs det ännu mer. Något som delvis hamnat i skymundan vid bedömningarna är att den uppkomna situationen slår lika hårt ekonomiskt mot oss kringboende. Kringboende har behövt installera nya fönster, flytta uteplatser och göra andra modifieringar för att stå ut med bullret. Deras fastigheter förlorar också i värde eftersom färre köpare är intresserade av läget vid en störande padelbana.

Kostnaderna för att uppföra bullerskärmar bör inte vara relevant för bedömningen av ljudstörningen. Det viktiga är om och i så fall hur väl skärmar fungerar. Kostnader för bullerskärmar kan således inte vara en anledning för längre öppettider. Det finns inget som stödjer att ljudstörningarna nu skulle vara på en acceptabel nivå till följd av bullerskärmarns funktion. Bullerskärmarns effekt behöver verifieras med mätningar och jämföras med relevanta riktvärden. Vidare så bör samtliga boendes, dvs. inklusive sommarboendes, upplevelse av störningarna beaktas. Den ungdomsverksamhet som finns inom padelverksamheten är en försumbar del av den totala verksamheten. Ljudstörningarna är huvudsakligen kopplade till de ljudnivåer som uppkommer under spel mellan vuxna. Ungdomsverksamheten är därför olämplig som underlag för att bedöma ljudstörningarna eller fastställa verksamhetens speltider.

Till stöd för sin talan har klagandena även lämnat in handlingar som ska visa exempel på rekreationsaktiviteter som erbjöds i Tofta-Gnisvärd sommaren 2022 och ett e-postsvar från jurist på Naturvårdsverket.

Bolaget har yrkat att överklagandet ska avslås. Till stöd för sin talan har bolaget i huvudsak fört fram följande.

Bolaget har efter länsstyrelsens beslut agerat skyndsamt och uppfört de ljuddämpande skärmar som beslutet krävde. Skärmarna är uppförda enligt anvisning från ljudkonsult och blev färdigställda i slutet av maj 2023. Åtgärder för att dämpa eventuella störningar från padelbanorna har hela tiden vidtagits skyndsamt. Bolaget har begränsat speltider på eget initiativ redan innan nämndens beslut och uppmanat spelare genom skyltar att tänka på störande ljud. Det finns inte heller någon ljudanläggning vid banorna. Bolaget vill kunna samexistera med grannar till padelverksamheten och fortsätta med den padelverksamhet som är till glädje för många.

Säsongen för spel på banorna är väldigt begränsad. I princip bokas bara några strötider innan midsommar och efter den 15 augusti varje år. Under 2022 var begränsningen i speltider omfattande efter nämndens beslut. Öppettiderna begränsades då från 13 timmar till 8 timmar. Under perioden 15 juni–15 augusti 2022 var beläggningen cirka 36 % per bana. Under perioden 24 juni–12 augusti 2023 har beläggningen varit under 25 % per bana. Spelet på banorna är således inte så omfattande som har gjorts gällande. Det är viktigt med utökade speltider för att fler ska hitta en tid på dagen som passar. Padelbanorna ligger i ett område med fantastisk natur men behovet av aktiviteter för familjer och unga är stort. Att få fler i rörelse är viktigt. Det gäller framför allt barn och ungdomar. Det har varit ett stort intresse för verksamhetens ungdomsträningar som skett fyra veckor i juli. Bolaget har investerat betydande summor i verksamheten utifrån det beslut som länsstyrelsen fattat. Det är svårt att bedriva verksamheten om förutsättningarna ändras och osäkerhet skapas. I övrigt hänvisar bolaget till vad det anfört under ärendena hos nämnden och länsstyrelsen.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Den fråga mark- och miljödomstolen har att pröva i målet är om det finns skäl att begränsa speltiderna för bolagets padelverksamhet på fastigheten X i större utsträckning än de begränsningar som gäller enligt länsstyrelsens beslut.

Val av vägledning

I underinstansernas prövningar har Naturvårdsverkets vägledning om buller från idrottsplatser tillämpats. Mark- och miljödomstolen delar inte klagandenas invändning om att ledning i stället ska tas från Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller.

Idrottsanläggningar är allmänt sett mycket varierande till sin karaktär. Det handlar om den sammantagna effekten av olika bullerkällor knutna till idrottsutövning och idrottstävlingar med ljud av vitt skilda slag. Ljuden varierar ofta i styrka, frekvens och varaktighet och beror på vilken typ av idrottsverksamhet som bedrivs för tillfället. Buller från idrottsanläggningar är därmed av en helt annan karaktär än det buller som avses i Naturvårdsverkets vägledning om industribuller och annat verksamhetsbuller (se MÖD 2020:49).

Enligt mark- och miljödomstolen ger inte padelbanor upphov till en lika varierad ljudbild som den från en allmän idrottsplats där fler olika idrotter utövas. I Naturvårdsverkets vägledning om buller från idrottsplatser framgår dock att det med idrottsplats menas en anlagd öppen yta för exempelvis tennis och att bulleralstringen vid de anläggningar som omfattas av vägledningen i första hand utgörs av ljud i form av röster från utövare, publik och ljud från bollar m.m. Enligt Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller är den vägledningen inte framtagen för buller från lek- och idrottsutövning. I Naturvårdsverkets vägledning om buller från idrottsplatser tas även ljud från padelbanor upp som särskilt störningsframkallande ljud från idrottsplatser. Med

beaktande av ovan anser mark- och miljödomstolen att det inte finns anledning att använda någon annan vägledning än den underinstanserna använt, dvs. den om buller från idrottsplatser. Det har inte heller kommit fram att det finns sådant buller från teknisk utrustning att det av den anledningen finns skäl för domstolen att ta ledning av vägledningen för industri- och annat verksamhetsbuller.

Utredningen av buller från padelverksamheten

Vid bedömning av bullret från padelverksamheten anser mark- och miljödomstolen att en samlad bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet ska ligga till grund för bedömningen av om det föreligger en sådan olägenhet som avses i 9 kap. 3 § miljöbalken och därefter av vilka åtgärder som är rimliga att företa enligt 2 kap. 7 § miljöbalken (jfr. MÖD 2020:49).

Naturvårdsverkets vägledning om buller från idrottsplatser innehåller inga riktvärden angivna som decibelnivåer. I stället förordar Naturvårdsverket ett arbetssätt med bedömning av risken för störning utifrån hur mycket anläggningen används och var den är placerad samt vid behov undersökande av möjliga åtgärder med fokus på att justera eventuella problem med möjlighet till bibehållen verksamhet. Enligt vägledningen är idrottsplatser ofta en komplex bullerkälla vilket leder till att mätning eller beräkning av buller alltid bör utföras av personer med akustisk kompetens samt att gällande standarder och mätmetoder följs. Om man beräknar bullerspridningen bör man enligt vägledningen verifiera beräkningen med kontrollmätningar för att säkerställa en korrekt modellering av bullerkällan.

Mark- och miljödomstolen anser att det inte kommit fram skäl att ifrågasätta att de mätningar eller beräkningar av buller som bolaget låtit utföra har utförts av personer med tillräcklig akustisk kompetens samt att gällande standarder och mätmetoder har följts. Det har enligt domstolen inte heller kommit fram att ytterligare mätningar behövs i nuläget för att säkerställa en korrekt modellering av bullerkällan. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att den utredning om buller från padelverksamheten på fastigheten X är tillräcklig för att domstolen ska kunna pröva i vilken mån bullret är en sådan olägenhet att åtgärder krävs. De

invändningar som de klagande fört fram mot bullerutredningen leder inte till någon annan bedömning.

Förekomsten av olägenhet och behovet av åtgärder

Av vägledningen om buller från idrottsplatser framgår bl.a. följande. Faktorer såsom avståndet mellan anläggning och boende, anläggningens användning över dygnet, intensitet vid användning samt bostädernas och tomternas utformning bör beaktas vid olägenhetsbedömningen. Särskilt störningsframkallande ljud från exempelvis padelbanor kan utgöra en olägenhet även om antalet användare är lågt. I vissa fall då det finns bostäder mycket nära anläggningen och om anläggningen regelbundet används med hög intensitet kan det vara rimligt att bygga en bullerskärm och vid vissa anläggningar som exempelvis padelbanor kan det finnas skäl att överväga skärmtak.

Med beaktande av det som kommit fram i bullerutredningen, padelanläggningens närhet till bostadshus samt det särskilt störningsframkallande ljudet som kommer från padelbanor bedömer mark- och miljödomstolen att bullret från padelverksamheten får anses utgöra en olägenhet enligt 9 kap. 3 § miljöbalken för de närboende. Enligt domstolen har det därför varit en lämplig åtgärd att såsom underinstanserna beslutat kräva att åtgärder vidtas av bolaget för att dämpa bullret. Det har varit lämpligt att kräva sådana åtgärder i form av bullerskärmar och begränsningar av speltider. Då bullerutbredningen är som störst åt väster och öster, dvs. vid padelbanornas långsidor, har underinstanserna beslutat att bullerskärmar bör uppföras där. Detta har inte ifrågasatts av bolaget hos mark- och miljödomstolen.

Enligt domstolen är det rimligt att speltiderna begränsas under morgon, kväll och natt samt att extra hänsyn tas vid lördagar och helgdagar.

Av vägledning om buller från idrottsplatser framgår att tillgången till idrottsplatser är en viktig faktor för folkhälsan samt att idrottsplatsen därför måste vara lokaliserad nära de som använder den. Enligt vägledningen är det särskilt viktigt för

barn och unga att idrottsplatser ligger i nära anslutning till bostäder. Med beaktande av detta anser mark- och miljödomstolen att tillgången till padelbanor är en faktor för folkhälsan. Bolaget har även uppgett att det anordnas träning för ungdomar vid paddelanläggningen. Det finns enligt domstolens mening därför ett visst folkhälsointresse av paddelanläggningen inte minst eftersom den ligger i närheten av bostäder. Domstolen anser å andra sidan att intresset för folkhälsan vad avser padelbanor inte är lika starkt som om det skulle gälla en mer allmän idrottsplats som ger möjlighet till en större bredd av idrottsutövning.

Med beaktande av ovan bedömer mark- och miljödomstolen det som rimligt att begränsa speltiderna vid padelverksamheten på fastigheten X till 08.00–20.00 på vardagar och 09.00–19.00 på lördagar och helgdagar. Definitionen på helgdagar följer av lagen (1989:253) om allmänna helgdagar. Domstolen anser inte att de åtgärder som nu krävs av bolaget medför sådana kostnader att de kan bedömas som orimliga. Det parterna fört fram i övrigt förändrar inte domstolens bedömning om vilka åtgärder som kan anses lämpliga och rimliga i detta fall.

Mark- och miljödomstolen ändrar således underinstansernas beslut endast på så sätt att om bolaget väljer att uppföra bullerskärmar med motsvarande dämpningseffekt som anges i bolagets bullerutredning mot boende åt både väster och öster om padelbanorna kan speltiden utökas till 08.00–20.00 på vardagar och 09.00–19.00 på lördagar och helgdagar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 16 oktober 2023.

Jonas Manole

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har rådmannen Jonas Manole, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Erik Simberg.